

POSTANOWIENIE

18 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 18 grudnia 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa J.I. i W.I.

przeciwko P. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej w T.
z udziałem Prokuratora Okręgowego w T.

o ustalenie nieważności umowy pożyczki oraz umowy o przewłaszczenie,
ewentualnie o unieważnienie umowy pożyczki oraz o przewłaszczenie i o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki
komandytowej w T.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z 10 listopada 2022 r., I ACa 69/22,

I. odrzuca skargę kasacyjną w zakresie zaskarżenia pkt 1;

**II. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
w pozostałym zakresie;**

**III. zasądza od P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
spółki komandytowej w T. na rzecz J.I. i W.I. 2 700 zł (dwa tysiące
siedemset złotych) tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną
udzieloną im z urzędu w postępowaniu kasacyjnym przez adw.
M.S.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 5 października 2021 r. Sąd Okręgowy w Toruniu oddalił

powództwo J.I. i W.I. w zakresie żądania głównego (pkt 1); unieważnił umowę przeniesienia własności nieruchomości na zabezpieczenie wierzytelności zawartą w dniu 23 sierpnia 2013 r. w formie aktu notarialnego Repertorium (...) przed notariuszem Ł.C. prowadzącym Kancelarię Notarialną w T., przy ul. (...) (pkt 2); oddalił powództwo w pozostałym zakresie co do żądań ewentualnych (pkt 3); [orzekł, że] koszty sądowe, od których byli zwolnieni powodowie ponosi Skarb Państwa (pkt 4); nakazał pobrać od pozwanej P. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w T. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w T. nieuiszczone koszty sądowe (pkt 5) oraz zasądził od pozwanej na rzecz powodów solidarnie koszty zastępstwa procesowego udzielonego powodom z urzędu przez adw. M.S.

Wyrokiem z 10 listopada 2022 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku na skutek apelacji pozwanej sprostował niedokładność pisarską w sentencji zaskarżonego wyroku w oznaczeniu przedmiotu sporu przez wpisanie słów „o ustalenie nieważności umowy pożyczki oraz umowy o przewłaszczenie ewentualnie o unieważnienie umowy pożyczki oraz umowy o przewłaszczenie i o zapłatę” w miejsce słów „o stwierdzenie nieważności umowy pożyczki oraz umowy o przewłaszczenie z dnia 23.08.2013 r.” (pkt 1); oddalił apelację (pkt 2) i zasądził od pozwanej na rzecz powodów koszty postępowania apelacyjnego obejmujących wynagrodzenie pełnomocnika z urzędu adwokata M.S. (pkt 3).

Skargę kasacyjną od powyższego orzeczenia wywiodła pozwana, zaskarżając wyrok w całości. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, pozwana wskazała na następujące przesłanki:

- nieważność postępowania, albowiem doszło do naruszenia art. 379 pkt. 4) k.p.c. w zw. z art. 367 § 3 k.p.c. w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP;
- oczywistą zasadność z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. z powyższych względów;
- istnienie potrzeby wykładni przepisu prawnego, tj. art. 388 § 1 k.c., budzącego wątpliwości na tle piśmiennictwa w tym zakresie.

Powodowie, zastępowani przez profesjonalnego pełnomocnika z urzędu, wniesli o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a nadto o zasądzenie kosztów zastępstwa prawnego przed Sądem Najwyższym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pkt 1 zaskarżonego skargą kasacyjną wyroku Sąd Apelacyjny sprostował wyrok Sądu Okręgowego – w tym zakresie skarga kasacyjna pozwanego podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna (art. 398⁴ § 3 k.p.c.).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnił przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Odnosząc się do przesłanki nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.) należy wyjaśnić, że powołana przez skarżącą dla jej uzasadnienia uchwała z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22 – jest sprzeczna z art. 15zżs ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczegółowych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, obowiązującym w dacie jej wydania. Sąd Najwyższy nie ma kognicji do stwierdzania niezgodności ustaw z Konstytucją. Na podstawie art. 188 pkt 1) Konstytucji RP jedynym uprawnionym w tej mierze jest Trybunał Konstytucyjny, który orzeka w sprawach zgodności ustaw i umów międzynarodowych z Konstytucją (tak postanowienie SN z 24 października 2024, I CSK 4000/23).

Z tych samych względów skarżąca nie zdołała wykazać, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., chociaż również sam wniosek o przyjęcie skargi na tej podstawie nie został przez skarżącą

należycie uzasadniony. Obowiązkiem skarżącej było przedstawienie wyodrębnionego wywodu prawnego, w którym z powołaniem na argumenty mieszczące się w zakresie kognicji Sądu Najwyższego, wykazałaby, że zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. Tak się jednak nie stało.

Poza wymienionymi wyżej kwestiami, Sąd Najwyższy odniósł się również do wskazania przez skarżącą potrzeby wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Przesłanka ta wymaga wszakże wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Analiza skargi kasacyjnej w odniesieniu do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wskazuje, że skarżąca nie sporządziła w sposób prawidłowy uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania w tym zakresie. Skarżąca wskazała jeden przepis, a mianowicie art. 388 § 1 k.c., lecz uzasadnienie wniosku zawierało jedynie zasygnalizowanie subiektywnych ocen powiązanych z problematyką stosowania powołanego przepisu. Samo zaś wskazanie na „rozbieżności piśmiennicze” bez konkretnych argumentów unaoczniających problem stosowania przepisu, czynione bez przytoczenia wyroków, których uzasadnienia zawierałyby wywody traktujące o stosowaniu naruszonego przepisu

w jednakowych lub zbliżonych stanach faktycznych w sposób odmienny, nie pozwolił Sądowi Najwyższemu przychylić się do stanowiska, jakoby spełniona została przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., gdyż nie sposób w uzasadnieniu skarżącej doszukać się potwierdzających to twierdzeń.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz w zw. z § 2 pkt 6, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Agnieszka Jurkowska-Chocyk

(AG)

[a.ł]